

УДК: 657.478.2:334.05
JEL Classification:
doi: 10.31767/nasoa.4.2018. 08

К. В. БЕЗВЕРХИЙ,
кандидат економічних наук,
докторант кафедри обліку і оподаткування,
ДВНЗ “Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана”
Researcher ID: J-3631-2015
ORCID: 0000-0001-8785-1147

Концепція сталого розвитку як підґрунтя для виникнення інтегрованої звітності підприємства

Метою дослідження є аналіз еволюції положень концепції сталого розвитку та визначення передумов появи інтегрованої звітності підприємства. Виділено складові сталого розвитку та його цілі. Обґрунтовано взаємозв'язок капіталів (фінансового, виробничого, інтелектуального, людського, соціального та природного), що відображаються в інтегрованій звітності підприємства, та цілями сталого розвитку. Наукова цінність дослідження полягає в обґрунтуванні появи інтегрованої звітності підприємства в рамках концепції сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток, концепція, інтегрована звітність підприємства, цілі, складові.

Постановка проблеми та її зв'язок із практичними завданнями. Сьогодні сталий розвиток суспільства, окремої країни, сектору економіки, суб'єкта господарювання є неординарним і суперечливим. В його основу покладено тезу, що економічне зростання, виробництво та споживання здійснюються в межах, які окреслені можливістю відновлення екологічних систем. Тобто концептуальними основами сталого розвитку в сучасному світі є питання екологізації економіки, гуманізації, запровадження певної системи базових підходів до проблем суспільної діяльності, які здатні забезпечити раціональне використання ресурсів для уможливлення життєдіяльності наступних поколінь. Однак поява такого нового виду інформаційного забезпечення як інтегрована звітність підприємства наразі викликає багато дискусій як у науковому полі, так і серед фахівців-практиків стосовно її виникнення в рамках положень концепції сталого розвитку. Актуальність дослідження полягає в доведенні того факту, що концепція сталого розвитку є підґрунтям для виникнення інтегрованої звітності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням розвитку концепції сталого розвитку присвячено праці як вітчизняних, так і зарубіжних авторів, серед яких К. Адамс (С. Adams), О. Алімов, Е. Барбієр (E. Barbier), О. Баришнікова, І. Бистряков, В. Вернадський, Д. Грицишен, С. Грішкіна, Г. Дейлі (H. Daly), Р. Кейтс (R. Kates), А. Лейзеровіч (A. Leiserowitz), І. Макаренко, Д. Х. Медоуз, Д. Л. Медоуз, Т. Перріс (T. Parris), Л. Попов, Й. Рендерс (J. Randers), О. Сокіл, Т. Тарасова, В. Трофимова, М. Хвесик, Дж. Хулс (J. Hulse), О. Шавурська та інші. Не зменшуючи вагомість наукових напрацювань провідних авторів, зауважимо, що питання появи інтегрованої звітності в рамках положень концепції сталого розвитку не знайшли достатнього відображення в їхніх дослідженнях.

Метою дослідження є аналіз еволюції положень концепції сталого розвитку та обґрунтування появи інтегрованої звітності підприємства в рамках вищевказаної концепції.

Виклад основного матеріалу. В наших попередніх дослідженнях було висвітлено економічну сутність інтегрованої звітності [1], а також її генезис у світі [2].

Згідно з матеріалами Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (3–14 червня 1992 р., м. Ріо-де-Жанейро), сталий розвиток – це такий розвиток суспільства, який задовольняє потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність наступних поколінь задовольняти свої власні потреби [3].

© К. В. Безверхий, 2018

Серед основних чинників, що забезпечують сталий розвиток, можна виділити такі:

1) екологічний – визначає умови й межі відновлення екологічних систем унаслідок їх експлуатації;

2) економічний – передбачає формування економічної системи, гармонізованої з екологічним чинником розвитку;

3) соціальний – утверджує право людини на високий життєвий рівень в умовах екологічної безпеки й благополуччя [4, с. 10].

Складові сталого розвитку наведено на рисунку.

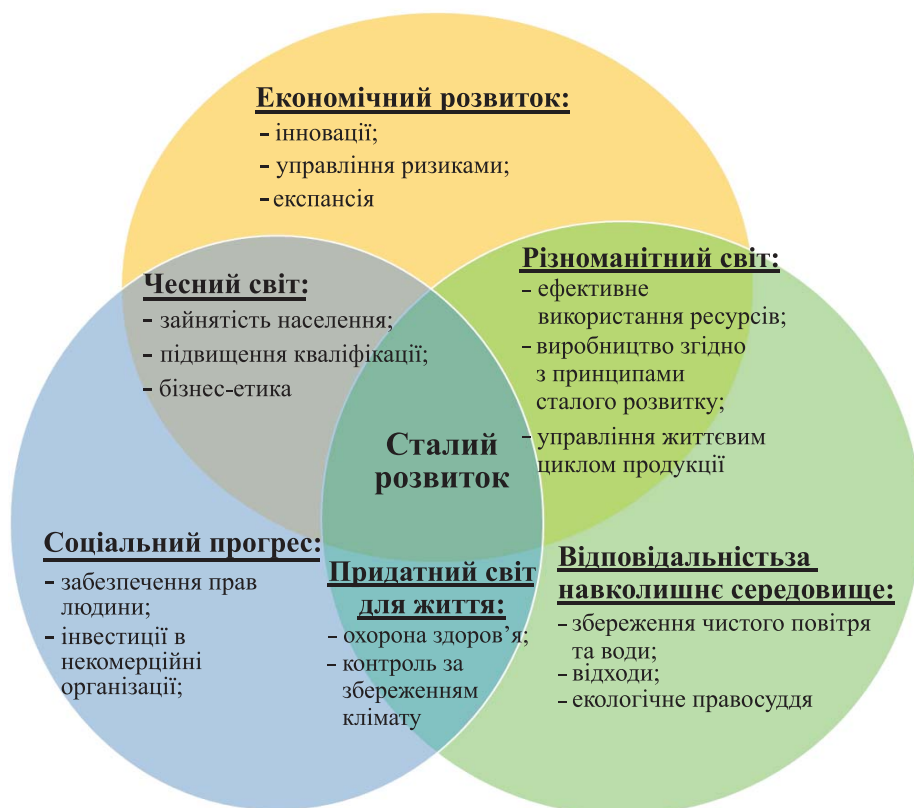

Рис. Складові сталого розвитку

Джерело: складено автором на основі [5]

Виходячи зі складових сталого розвитку (рисунок) наведемо цілі сталого розвитку та показники, що їх характеризують (табл. 1).

Таблиця 1

Цілі сталого розвитку ООН та їх показни

№ з/п	Цілі сталого розвитку ООН	Показники
1	2	3
1	Подолання бідності у всіх її проявах у всьому світі	760 млн людей досі живуть за межею крайньої бідності [6].
2	Зупинення голоду, досягнення продовольчої безпеки, покращення харчування, а також сприяння сталому розвитку сільського господарства	815 млн людей у світі потерпали від голоду. Це становить 11% від населення планети [7].

Продовження табл. 1

1	2	3
3	Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю населення усіх вікових категорій	В світі середня тривалість життя при народженні становить 71,0 рік (68,5 років для чоловіків і 73,5 року для жінок) [8].
4	Досягнення гендерної рівності та надання рівних із чоловіками можливостей розвитку для жінок та дівчат	В середньому на 10 працюючих чоловіків припадає 6 працюючих жінок. Роботодавців-жінок в 4 рази менше, ніж чоловіків [9].
5	Забезпечення всеохоплюючої та якісної загальної освіти та заохочення до навчання упродовж життя усіх категорій населення	Нині не менше 70% дітей у світі отримують початкову освіту [10].
6	Забезпечення загального доступу кожного до систем водопостачання та засобів санітарії	Нині майже 2 млрд людей користуються джерелами питної води, які забруднені фекаліями, і наражають себе на небезпеку заразитися на холеру, дизентерію, тиф і поліомієліт. Вживання забрудненої питної води щорічно спричиняє 500 тисяч випадків смерті внаслідок діареї і є одним із основних чинників розвитку ряду забутих тропічних хвороб, у тому числі кишкових паразитарних інфекцій, шистосоміазу і трахоми [11].
7	Забезпечення доступу кожного до прийнятної за ціною, безперебійного, сталого та сучасного енергопостачання	Нині понад 80% населення планети має доступ до електроенергії. Найбільше електрифікація охопила міські райони – 95% їх населення електрифіковані, найменше – сільські райони (70%) [12]. Сьогодні у світі 1,2 млрд людей як і раніше не мають доступу до електроенергії [13].
8	Сприяння всезагальному та сталому економічному розвитку, зайнятості населення та запровадженню гідних умов праці для усіх верств населення	Кількість безробітних у всьому світі збільшилася і перевищила 200 млн людей [14].
9	Побудова стійкої інфраструктури та сприяння сталому розвитку індустріалізації та впровадженню інновацій	Найбільше коштів на дослідження і розробки (ДР) виділяє США. Згідно з даними рейтингу Global Competitiveness Index, США щорічно витрачають на ДР 405 млрд дол. (до 2,7% ВВП). Америку наздоганяє Китай, де фінансування ДР становить 338 млрд дол. на рік (2,1% ВВП за паритетом купівельної спроможності). В Японії – 160 млрд дол. (3,67%). Для порівняння: в Україні в 2015 р. бюджетне фінансування ДР склало 16 млрд грн, або лише 0,8% ВВП. А за загальним обсягом інвестицій у ДР Україна посіла 76-те місце у світі [15].
10	Зменшення нерівності всередині країн та між країнами	Катар очолив рейтинг найбагатших країн світу. У країні з населенням майже 2,2 млн осіб на кожного жителя припадає 146 тис. дол. ВВП. На другому місці за рівнем добробуту розташувався Люксембург (понад 94 тис. дол. ВВП). Третє місце всесвітнього рейтингу отримав Сінгапур з майже 85 тис. дол. ВВП на душу населення, а також Бруней (80,335 тис.), Кувейт (71,600), Норвегія (67,619), ОАЕ (67,201), Гонконг (57,676), США (57,045), Швейцарія (56,815) [16].

1	2	3
11	Сприяння інтегрованості, безпеці, пристосовуваності до змінюваних умов та сталості міст	<p>У щорічному звіті IESE Cities in Motion Index досліджуються усі аспекти, що впливають на стійке економічне зростання та якість життя в 180 “ключових” містах світу. До уваги беруться 10 показників рівня розвитку міст: економіка, технології, людські ресурси, інтегрованість суспільства, міжнародний вплив, стан довкілля, транспортні зв’язки, планування міста, державне та громадське управління. Найголовнішим тут є те, що місто має досягнути успіхів за цілою низкою показників, а не лише в одній галузі. Також цей рейтинг нікого не ідеалізує, адже навіть місто з найкращим результатом має недоліки, над усуненням яких потрібно працювати.</p> <p>ТОП-10 найрозвиненіших міст світу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нью-Йорк (США); 2. Лондон (Велика Британія); 3. Париж (Франція); 4. Бостон (США); 5. Сан-Франциско (США); 6. Вашингтон (США); 7. Сеул (Південна Корея); 8. Токіо (Японія); 9. Берлін (Німеччина); 10. Амстердам (Нідерланди). <p>... 119. Київ (Україна) [17].</p>
12	Впровадження принципів сталого споживання та виробництва продукції	<p>До 2050 р. щорічне споживання ресурсів на душу населення збільшиться на 70% Щороку видобувається 60 млрд т будівельних матеріалів, руди і промислових мінералів, твердого палива та біомаси. До 2050 р. споживання матеріалів у світі зросте з 85 до 183 млрд т / рік (втричі більше, ніж сьогодні) [18].</p>
13	Вжиття термінових заходів з метою подолання наслідків зміни клімату	<p>146 країн подали національні програми щодо обмеження викидів, які, мають бути покладені в основу обов’язкової до виконання глобальної угоди боротьби зі змінами клімату. Згідно з доповіддю ООН, в разі невиконання нинішніх пропозицій до 2100 року світові температури на 2,7°C перевищуватимуть доіндустріальні. Згідно з висновками вчених, якщо підвищення температури перевищить 2°C, це спричинить серйозні кліматичні зміни та катаклізми, які, насамперед, вдарять по найбіднішому населенню планети [19].</p>
14	Збереження та раціональне використання океанів, морів та морських ресурсів	<p>Джерела забруднення океану нафтою досить різноманітні: надходження з континентів зі стоками, надходження з атмосфери (приблизно 0,3 млн т на рік), природний виток з надр (приблизно 0,3 млн т на рік), буріння на шельфі (приблизно 0,05 млн т на рік), викиди з суден у море, катастрофи суден.</p> <p>З 1964 по 1986 рік різні радянські організації скинули у води Північного Льодовитого океану 11 тис. контейнерів із радіоактивним “сміттям”.</p> <p>Захаращення морів і прибережних частин сміттям – головне джерело забруднення. Щоденно у Світовий океан скидається приблизно 6,8 млн металевих, 0,64 млн паперових і пластмасових, 0,43 млн скляних предметів [20].</p>

Продовження табл. 1

1	2	3
15	Впровадження заходів сталого управління лісовим фондом, подолання опустелювання, зупинення процесу деградації земель та втрати біологічної різноманітності	Раніше площа лісопокриття у світі становила 80 млн км ² , нині вона скоротилася до 30 млн км ² , тобто знищено вже дві третини. За останні 200 років площа лісів скоротилась як мінімум удвічі. Лише за 15 років (1990–2005 рр.) планета втратила понад 125 млн га лісу, тобто близько 8 млн га втрачалося щорічно. На сьогодні на Землі знищується 14 млн га лісу щороку. З них 130 000 км ² (0,8–2%) тропічних лісів, які є “легенями” планети. Світова заготівля деревини сягає 5 млрд м ³ . Щорічний обсяг заготівель деревини у світі перевищує річний приріст на 20–24%. З 80% площі рубання лісу отримують низькоякісну деревину і тільки з 20% площі – ділову деревину високої якості. Найбільша площа лісів збереглася в Євразії. Це близько 40% усіх світових лісів і майже 42% загального запасу деревини, у тому числі 2/3 обсягу деревини найкоштовніших порід. Найменше покриття лісами має Австралія [21].
16	Сприяння розбудові справедливих, мирних та відкритих спільнот	Світова економіка втрачає 2,6 трлн дол. у зв’язку з корупційною діяльністю. За даними Програми розвитку ООН (ПРООН), втрати, пов’язані з корупцією, перевищують обсяги офіційної допомоги на цілі розвитку в 10 разів. У останньому щорічному рейтингу Transparency International за індексом сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) Україна розташувалася на 131-й позиції серед 176 країн світу [22].
17	Активізація та посилення глобального партнерства в інтересах сталого розвитку	Забезпечити, щоб розвинені країни повністю виконали свої зобов’язання з надання офіційної допомоги на цілі розвитку (ОДР), в тому числі узятє багатьма розвиненими країнами зобов’язання досягти цільового показника виділення коштів по лінії ОДР країнам, що розвиваються, на рівні 0,7% валового національного доходу (ВНД) і виділення ОДР найменш розвиненим країнам на рівні 0,15–0,20% ВНД; країнам, що надають ОДР, пропонується розглянути питання щодо виділення не менше 0,2% ВНД по лінії ОДР для найменш розвинених країн [23].

На основі вищенаведених цілей сталого розвитку розглянемо еволюцію положень концепції сталого розвитку у світі (табл. 2).

Таблиця 2

Еволюція положень концепції сталого розвитку в світі

№ з/п	Століття, рік	Подія	Характеристика
1	2	3	4
1	XVIII–XIX ст.	Поява концепції стійкості серед лісників Європи, зокрема Німеччини [24]	Концепція з’явилася у відповідь на проблему виснаження лісових запасів внаслідок застосування хижацького способу вирубки лісів, коли вирубувалися всі дерева, в тому числі не придатні для подальшого використання. Непотрібні дерева залишалися в лісових угіддях, що завдавало величезної шкоди лісовим масивам, проте було економічно вигідно лісозаготівельникам.

1	2	3	4
2	1915 р.	Визначення напрямку сталого розвитку Канадської комісії з охорони навколишнього середовища [25]	Кожне покоління має право на певний відсоток природного капіталу.
3	1944 р.	Наукові розробки В. І. Вернадського про ноосферу [26]	На підставі дослідження біосфери як рухомої рівноваги, що наближається до стану ноосфери, обґрунтовано, що подальший розвиток суспільства може відбуватися тільки в умовах, коли людина візьме на себе відповідальність за власний розвиток і за розвиток біосфери в цілому.
4	1940–1950 рр.	Створення міжнародних організацій, діяльність яких спрямована на усунення диспропорцій в економічному, екологічному та соціальному розвитку різних країн світу	Організація Об'єднаних Націй (ООН), заснована 24 жовтня 1945 р. на конференції у Сан-Франциско на підставі Хартії Об'єднаних Націй, Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (16 жовтня 1945 р.), Організація ООН з питань освіти, науки і культури ЮНЕСКО (16 листопада 1945 р.), Міжнародний союз охорони природи та природних ресурсів (МСОП) (жовтень 1948 р., м. Фонтенбло, Франція) та інші.
5	1962 р.	Прийняття Генеральною Асамблеєю ООН резолюції “Економічний розвиток та охорона природи” 18 грудня 1962 р.	Резолюція “Економічний розвиток та охорона природи” багато в чому визначила політику ООН та її спеціалізовані установи в галузі охорони навколишнього середовища.
6	1968 р.	Створення італійським громадським діячем Ауреліо Печчеї Римського клубу 6–7 квітня 1968 р., неурядової організації, до складу якої входили близько 100 країн світу	Діяльність Римського клубу сприяла привертанню уваги світової громадськості до загострення глобальних проблем в епоху науково-технічної революції.
7	1972 р.	Публікація Д. Х. Медоуз, Д. Л. Медоуз, Й. Рендерс “Межі зростання” [27]	Автори за допомогою економетричних методів довели, що при збереженні світових тенденцій розвитку, характерними рисами яких є забруднення навколишнього середовища, недостатнє виробництво продовольства на загальносвітовому рівні, виснаження ресурсів, в наступному столітті настане межа зростання, неконтрольований спад чисельності населення та стрімке зниження обсягу виробництва.
8	1972 р.	Конференція ООН в м. Стокгольмі щодо захисту навколишнього середовища	Розроблено та прийнято Програми ООН із захисту навколишнього середовища (ЮНЕП).

Продовження табл. 2

1	2	3	4
9	1987 р.	42-та Сесія Генеральної Асамблеї ООН (04 серпня 1987 р.), доповідь Г. Брундтланд (МКОСР) “Наше спільне майбутнє”	В доповіді висловлено попередження, що якщо людина не змінить спосіб життя, це неминуче призведе до стрімкого погіршення стану навколишнього середовища. В доповіді вперше дано визначення “сталого розвитку” – це такий розвиток, який задовольняє потреби сучасності, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольнити свої власні потреби.
10	1987 р.	Публікація Е. Барбієр “Концепція сталого економічного розвитку” [28]	Діаграмою Вєнна економічного сталого розвитку було показано, що є багато версій для цієї програми.
10	1992 р.	Конференція ООН з навколишнього середовища та розвитку (ЮНСЕД), м. Ріо-де-Жанейро (3–14 червня 1992 р.)	Визначено принципи сталого розвитку цивілізації, затверджено “Порядок денний XXI століття” [3], прийнято Декларацію про навколишнє середовище та розвиток.
11	1996 р.	Вихід монографії Г. Дейлі “Поza зростанням. Економічна теорія сталого розвитку” [29]	Г. Дейлі обґрунтував економічну теорію сталого розвитку.
12	1997 р.	19-та спеціальна сесія Генеральної Асамблеї ООН в м. Нью-Йорк (23 червня 1997 р.)	Огляд і оцінка здійснення документа “Порядок денний XXI століття”, прийнято “Програму дій щодо подальшого здійснення Порядку денного XXI століття”.
13	2000 р.	Саміт тисячоліття в м. Нью-Йорк (6–8 вересня 2000 р.)	Прийнято “Декларацію тисячоліття ООН”, в якій містяться вісім цілей, рекомендованих для включення в національні програми розвитку з метою орієнтації на їх досягнення.
14	2002 р.	Всесвітній Саміт з питань сталого розвитку в м. Йоганнесбург (26 серпня – 4 вересня 2002 р.)	Затверджено Декларацію з питань сталого розвитку, в якій сформульовано принципи сталого розвитку і затверджено триєдиний підхід до концепції сталого розвитку: економічне зростання, соціальний розвиток і охорона навколишнього середовища.
15	2002 р.	Міжнародна конференція з фінансування розвитку в м. Монтеррей, Мексика (18–22 березня 2002 р.)	Розгляд питань фінансування розвитку на міждержавному рівні в рамках ООН з перших днів функціонування спеціальної робочої групи з фінансування розвитку називається “процесом фінансування розвитку”. Монтеррейська конференція служить не тільки кульмінацією цього процесу, а й платформою для відновлення цілеспрямованої роботи з цих важливих питань у майбутніх періодах.
16	2012 р.	Конференція ООН зі сталого розвитку “Ріо + 20», м. Ріо-де-Жанейро (20–22 червня 2012 р.)	Обговорення проблем “зеленої економіки”, сталого розвитку та викоринення бідності, а також доповіді міжнародного колективу вчених “Основи довгострокової стратегії глобального сталого розвитку на базі партнерства цивілізації”. Прийнято Декларацію “Майбутнє, якого ми прагнемо”.

1	2	3	4
17	2015 р.	Резолюція “Перетворення нашого світу: Порядок денний в галузі сталого розвитку на період до 2030 року”, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 25 вересня 2015 р.	Дійсний порядок денний – це план дій для людей, планети і процвітання. Він спрямований на зміцнення загального миру в умовах більшої свободи. Ми визнаємо, що ліквідація бідності у всіх її формах і проявах, включаючи крайню бідність, є найважливішим глобальним завданням і однією з необхідних умов сталого розвитку. Сімнадцять цілей в галузі сталого розвитку і 169 завдань, які оголошуються сьогодні, свідчать про масштабність і амбітність цього нового порядку денного. Вони передбачають продовження роботи, розпочатої в період дії цілей у галузі розвитку, сформульованих в Декларації тисячоліття, і остаточне досягнення тих цілей, яких не вдалося досягти. Вони передбачають реалізацію прав людини для всіх і забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей всіх жінок. Носять комплексний і неподільний характер і забезпечують збалансованість усіх трьох компонентів сталого розвитку: економічного, соціального та екологічного.
18	2018 р.	Форум зі співпраці в цілях розвитку Економічної та Соціальної Ради ООН “Тенденції та прогрес у галузі міжнародного співробітництва в цілях розвитку”, відбувся 10 квітня 2018 р.	Форум допоміг визначити роль співпраці в цілях розвитку, що передбачені Порядком денним в галузі сталого розвитку на період до 2030 року. З 2015 року він сприяє застосуванню практичної комплексної концепції співпраці в цілях розвитку, яка охоплює питання, що стосуються фінансування, нарощування потенціалу, розвитку та передачі технологій, адаптації політики та формування партнерських відносин за участю багатьох зацікавлених сторін.
19	2018 р.	Форум Економічної та Соціальної Ради ООН щодо подальших заходів у сфері фінансування розвитку (23–26 квітня 2018 р.)	Форум розглянув заходи та узагальнюючі документи стосовно фінансування розвитку та заходів щодо реалізації Порядку денного в галузі сталого розвитку на період до 2030 року.

Джерело: складено автором на основі [3; 24–29; 30, с. 22–24]

Відповідно до п. 47 Декларації ООН “Майбутнє, якого ми прагнемо” від 19 червня 2012 р., Конференція ООН зі сталого розвитку підкреслила важливе значення корпоративної звітності з питань сталого розвитку і закликала компанії, особливо ті, що зареєстровані на біржах, і великі компанії, вивчити, де це доречно, питання про включення інформації з питань сталого розвитку в свої звітні цикли. Конференція закликала ділові кола, зацікавлені уряди та відповідні зацікавлені сторони розробити за підтримки системи ООН, згідно з обставинами, моделі передової практики, а також сприяти зусиллям щодо інтеграції звітності з питань сталого розвитку з урахуванням досвіду застосування вже існуючих механізмів і приділяючи особливу увагу потребам країн, що розвиваються [31]. Враховуючи вищевикладене можна зазначити, що в 2013 р. було затверджено Міжнародні основи інтегрованої звітності [32], якими в концептуальну основу інтегрованої звітності було закладено концепцію капіталів (фінансового,

виробничого, інтелектуального, людського, соціального та природного), що розкриває цілі сталого розвитку.

Взаємозв'язок між видами капіталів, що входять до концепції інтегрованої звітності підприємства, та цілями сталого розвитку наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Взаємозв'язок між видами капіталів, що входять до концепції інтегрованої звітності підприємства, та цілями сталого розвитку

№ цілей сталого розвитку	Капітал					
	Фінансовий	Виробничий	Інтелектуальний	Людський	Соціальний	Природний
1	–	–	–	–	+	–
2	–	+	–	–	+	+
3	+	–	+	+	+	–
4	+	+	–	+	+	–
5	+	–	–	+	+	–
6	+	+	+	+	+	+
7	+	+	+	+	+	+
8	+	–	–	+	+	–
9	+	+	–	–	+	–
10	+	–	+	+	+	–
11	+	+	–	–	+	–
12	+	+	+	+	+	+
13	+	+	+	+	+	+
14	+	+	+	+	+	+
15	+	–	–	–	+	+
16	–	–	+	+	+	–
17	+	+	+	+	+	+
Разом:	14	10	9	12	17	8

Джерело: складено автором на основі [33]

Аналіз взаємозв'язку між видами капіталів, що входять до концепції інтегрованої звітності підприємства, та цілями сталого розвитку (табл. 3) показав, що лідером серед видів капіталу, який розкриває всі цілі сталого розвитку (17 цілей), є соціальний капітал, на другому місці знаходиться фінансовий капітал (розкриває 14 цілей), на третьому – людський капітал (12 цілей), на четвертому – виробничий капітал (10 цілей), на п'ятому – інтелектуальний капітал (9 цілей), на шостому – природний капітал (8 цілей).

Рекомендації та перспективи подальших досліджень. В результаті дослідження розвитку положень концепції сталого розвитку, складових та цілей сталого розвитку автором доведено, що інтегрована звітність підприємства розкриває відповідні цілі сталого розвитку, а отже концепція сталого розвитку стала підґрунтям для появи інтегрованої звітності підприємства. Наведений взаємозв'язок між видами капіталів, що входять до концепції інтегрованої звітності підприємства, та цілями сталого розвитку обґрунтовує виникнення інтегрованої звітності підприємства в рамках концепції сталого розвитку. Видом капіталу, який розкриває всі цілі сталого розвитку (17 цілей), є соціальний капітал.

В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити на тих показниках інтегрованої звітності, надають інформацію про сталий розвиток окремого суб'єкта господарювання. Порушені в статті питання не є вичерпними й потребують доповнень, змін, уточнень та конкретизації.

Список використаних джерел

1. Безверхий К. В. Інтегрована звітність підприємства: економічна сутність поняття // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2016. № 4(51). С. 43–58.

2. Безверхий К. Генезис інтегрованої звітності у світі // Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2017. № 3(85). С. 87–96.
3. Повестка дня на XXI век. URL:http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/agenda21.shtml.
4. Екологічна проблема. Сталій розвиток – стратегія людства на XXI століття. URL:<https://storinka.click/188-ekologchna-problema-staliy-rozvitok-strategiya-lyudstva-na-xxi-stolttya.html>.
5. Національна парадигма сталого розвитку України / За заг. ред. акад. НАН України, д. т.н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. Вид. 2-ге, переробл. і доповн. К.: Державна установа “Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України”, 2016. 72 с.
6. ООН: У світі 760 мільйонів людей досі живуть за межею крайньої бідності – на \$1,9 в день. URL:<https://www.unian.ua/health/worldnews/2035339-oon-u-sviti-760-milyoniv-lyudey-dosi-jivut-za-mejeju-krajnoji-bidnosti-na-19-v-den.html>.
7. ООН: У світі різко зросла кількість людей, які потерпають від голоду. URL:<http://www.unn.com.ua/uk/news/1688103-oon-u-sviti-rizko-zrosla-kilkist-liudei-iaki-poterpaiut-vid-holodu>.
8. Тривалість життя чоловіків і жінок незабаром зрівняється – вчені. URL:<http://expres.ua/news/2018/03/29/289607-tryvalist-zhyttya-cholovikiv-zhinok-nezabarom-zrivnyayetsya-vcheni>.
9. ООН: У світі продовжує зберігатися гендерна нерівність на ринку праці. URL:<https://frontnews.eu/news/ua/25280/%D0%A3-%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B6%D1%83%D1%94-%D0%B7%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%8F-%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D1%83-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96-%D0%9E%D0%9E%D0%9D>.
10. Освіта. URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0>.
11. ВООЗ: Два мільярди людей у світі користуються джерелами питної води, що забруднені фекаліями. URL:<https://www.unian.ua/health/worldnews/1877336-dva-milyardi-lyudey-u-sviti-koristuyutsya-djerelami-pitnoji-vodi-scho-zabrudneni-fekaliyami-vooz.html>.
12. Електроенергетика світу. URL:<http://storinka.click/162-elektroenergetika-svtu.html>.
13. Енергетика майбутнього у пошуках інновацій. URL:https://w5.siemens.com/web/ua/uk/news_press/news/2017/pages/energy-innovation.aspx.
14. Число безробітних в світі перевищило 200 мільйонів. URL:<https://www.epravda.com.ua/news/2017/10/10/629951>.
15. Врятувати майбутнє: перший рейтинг інноваційних компаній України. URL:<http://forbes.net.ua/ua/magazine/forbes/1416757-vryatuvati-majbutne-pershij-rejting-innovacijnih-kompanij-ukrayini>.
16. Найбагатші країни світу: Топ-10. URL:<https://znaj.ua/content/naybagatshi-krayiny-svitu-top-10>.
17. В якому місті світу живеться найкраще? URL:<http://format21.org/2017/06/15/%D0%B2-%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D1%96-%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F-%D0%BD%D0%B0%D0%B9%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%89%D0%B5>.
18. Достижение устойчивого развития через устойчивое потребление и производство. URL:http://spaces.oneplanetnetwork.org/system/files/kazakhstan_roundtable_sep_10yfp_pierre_rus.pdf
19. Шість графіків, які пояснюють зміни клімату. URL:<https://www.bbc.co.uk/news/resources/128-4ab3-b7a9-8666fb5a744d>.
20. Забруднення океанів. URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D0%>

- V1%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BE%D0%BA%D0%B5%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2.
21. Знеліснення у світі. URL: <https://sites.google.com/site/virubkalisivukraieni>.
 22. ООН: Щорічно у світі на хабарі витрачають \$ 1 трлн. URL: https://dt.ua/WORLD/schorichno-u-sviti-na-habari-vitrachayut-1-trln-oon-262928_.html.
 23. Цілі сталого розвитку в Україні. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili/partnerships-for-the-goals>.
 24. Пантелеєва О. И. Институциональные факторы устойчивого развития сельских территорий: мировой опыт и российская практика: дис. ... д. э. н.: 14.00.08. М., 2012. 338 с.
 25. Пшихачев С. М. Парадигма устойчивого развития аграрной сферы // Экономический вестник Ростовского государственного университета. 2005. Т. 3. № 1. С. 114–127.
 26. Вернадский В. И. Несколько слов о ноосфере // Успехи современной биологии. 1944. № 18. Вып. 2. С. 113–120.
 27. Медоуз Д. и др. Пределы роста / Пер. с англ.; М.: Изд-во МГУ, 1991. 208 с.
 28. Barbier E. The Concept of Sustainable Economic Development // Environmental Conservation. 1987. No 14(2). P. 101–110.
 29. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку. К.: Інтелсфера, 2002. 298 с.
 30. Гришкіна С. Н. Информационное обеспечение устойчивого развития аграрного сектора экономики: дис. ... д. э. н.: 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством», 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика». М., 2015. 370 с.
 31. Будущее, которого мы хотим. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/291/92/PDF/N1529192.pdf?OpenElement>.
 32. The International IR Framework [Electronic resource]. URL: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>.
 33. Adams C. A. The Sustainable Development Goals, integrated thinking and the integrated report. URL: http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2017/09/SDGs-and-the-integrated-report_full17.pdf

References

1. Bezverkhyi K. V. (2016). Intehrovana zvitnist pidpriemstva: ekonomichna sutnist poniatia [The integrated reporting of an enterprise: the economic essence of the concept]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of National Academy of Statistics, Accounting and Audit*, 4(51), 43–58 [in Ukrainian].
2. Bezverkhyi K. (2017). Henezys intehrovanoi zvitnosti u sviti [Genesis of the integrated reporting in the world]. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Bulletin of Ternopil National Economic University*, 3(85), 87–96 [in Ukrainian].
3. Povestka dnya na XXI vek [The agenda for 21 century]. Retrieved from http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/agenda21.shtml. [in Russian].
4. Ekologichna problema. Stalyi rozvytok – stratehiia liudstva na XXI stolittia [The ecological problem. The sustainable development: the strategy for the humanity in 21 century]. Retrieved from <https://storinka.click/188-ekologchna-problema-staliy-rozvytok-strategya-lyudstva-na-xxi-stolittya.html>. [in Ukrainian].
5. Paton B. Ye. (ed.) (2016). *Natsionalna paradyhma staloho rozvytku Ukrainy [The national paradigm of the sustainable development in Ukraine]*. 2nd edition, revised and supplemented. Kyiv: Institute for Economics of Nature Use and Sustainable Development of the National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
6. ООН: У світі 760 мільйонів людей досі живуть за межів країни бідності – на \$1,9 в день [UN: 760 million of people still live beyond the margin of extreme poverty – for \$1.9 per day]. Retrieved from <https://www.unian.ua/health/worldnews/2035339-oon-u-sviti-760-milyoniv-lyudey-dosi-jivut-za-mejeyu-krajnoji-bidnosti-na-19-v-den.html>. [in Ukrainian].
7. ООН: У світі ризко зросла кількість людей, які потерпали від голоду [UN: The number of people afflicted by starvation has rapidly grown worldwide]. Retrieved from http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/agenda21.shtml. [in Russian].

- unn.com.ua/uk/news/1688103-oon-u-sviti-rizko-zrosla-kilkist-liudei-iaki-poterpaiut-vid-holodu. [in Ukrainian].
8. Tryvalistzhyttiacholovikivizhinoknezabaromzrivniaetsia – vcheni [The life expectancy of males and females is to equal soon: the scientists' view]. Retrieved from <http://expres.ua/news/2018/03/29/289607-tryvalist-zhyttya-cholovikiv-zhinok-nezabarom-zrivnyayetsya-vcheni>. [in Ukrainian].
 9. OON: U sviti prodovzhuie zberihatysia henderna nerivnist na rynku pratsi [UN: gender inequality still persisting at labor market worldwide]. Retrieved from <https://frontnews.eu/news/ua/25280/%D0%A3-%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B6%D1%83%D1%94-%D0%B7%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%8F-%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D1%83-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96-%D0%9E%D0%9E%D0%9D>. [in Ukrainian].
 10. Osvita [Education]. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0>. [in Ukrainian].
 11. VOOZ: Dva miliardy liudei u sviti korystuiutsia dzherelamy pytnoi vody, shcho zabrudneni fekaliiamy [WHO: Two billion of people worldwide use the sources of drinking water, polluted by feces]. Retrieved from <https://www.unian.ua/health/worldnews/1877336-dva-milyardi-lyudey-u-sviti-koristuyutsya-djerelami-pitnoji-vodischo-zabrudneni-fekaliyami-vooz.html>. [in Ukrainian].
 12. Elektroenerhetyka svitu [Power generation worldwide]. Retrieved from <http://storinka.click/162-elektroenergetika-svtu.html>. [in Ukrainian].
 13. Enerhetyka maibutnoho u poshukakh innovatsii [Power generation in quest of innovation]. Retrieved from https://w5.siemens.com/web/ua/uk/news_press/news/2017/pages/energy-innovation.aspx. [in Ukrainian].
 14. Chyslo bezrobotnykh v sviti perevyschlylo 200 milioniv [The number of unemployed across the world has exceeded 200 millions]. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/news/2017/10/10/629951>. [in Ukrainian].
 15. Vriatuvaty maibutnie: pershyi reitynh innovatsiinykh kompanii Ukrainy [Saving the future: the first rating of innovation companies in Ukraine]. Retrieved from <http://forbes.net.ua/ua/magazine/forbes/1416757-vryatuvati-majbutne-pershij-rejting-innovacijnih-kompanij-ukrayini>. [in Ukrainian].
 16. Naibahatshi krainy svitu: Top-10 [The richest countries of the world: Top-10]. Retrieved from <https://znaj.ua/content/naybagatshi-krayiny-svitu-top-10>. [in Ukrainian].
 17. V yakomu misti svitu zhyvetsia naikrashche? [In what city of the world the life is the best?] Retrieved from <http://format21.org/2017/06/15/%D0%B2-%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D1%96-%D1%81%D1%82%D1%96-%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F-%D0%BD%D0%B0%D0%B9%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%89%D0%B5>. [in Ukrainian].
 18. Dostizheniye ustoychivogo razvitiya cherez ustoychivoye potrebleniye i proizvodstvo [Achieving the sustainable development through stable consumption and production]. Retrieved from http://spaces.oneplanetnetwork.org/system/files/kazakhstan_roundtable_scp_10yfp_pierre_rus.pdf [in Russian].
 19. Shist hrifikiv, yaki poiasniuyut zminy klimatu [Six diagrams that explain climate change]. Retrieved from <https://www.bbc.co.uk/news/resources/idt-364204cb-e128-4ab3-b7a9-8666fb5a744d>. [in Ukrainian].
 20. Zabrudnennia okeaniv [Pollution of the oceans]. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D0%B1%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BE%D0%BA%D0%B5%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2. [in Ukrainian].

21. Znelisnennia u sviti [Deforestation in the world]. Retrieved from <https://sites.google.com/site/virubkalisivukraieni>. [in Ukrainian].
22. OON: Shchorichno u sviti na khabari vytrachaiut \$ 1 trln [UN: \$ 1 trillion spent on bribes annually worldwide]. URL: https://dt.ua/WORLD/schorichno-u-sviti-na-habari-vitrachayut-1-trln-oon-262928_.html. [in Ukrainian].
23. Tsili staloho rozvytku v Ukraїni [The sustainable development goals in Ukraine]. Retrieved from <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili/partnerships-for-the-goals>. [in Ukrainian].
24. Panteleyeva O. I. (2012). *Institutsionalnyye faktory ustoychivogo razvitiya selskikh territoriy: mirovoy opyt i rossiyskaya praktika* [Institutional factors for the sustainable development of rural territories: the global experience and the Russian practice]. Moscow [in Russian].
25. Pshikhachev S. M. (2005). Paradigma ustoychivogo razvitiya agrarnoy sfery [The sustainable development paradigm for the agrarian sector]. *Ekonomicheskyy vestnik Rostovskogo gosudarstvennogo universiteta – Economic Bulletin of Rostov State University*, vol. 3, issue 1, 114–127 [in Russian].
26. Vernadskiy V. I. (1944). Neskolko slov o noosfere [Some worlds about the noosphere]. *Uspekhi sovremennoy biologii – Successes of modern biology*, vol. 18, issue 2, 113–120 [in Russian].
27. Meadows D. et al. (1991). *Predely rosta* [The limits of growth]. Translated from English; Moscow: Moscow State University [in Russian].
28. Barbier E. (1987). The Concept of Sustainable Economic Development. *Environmental Conservation*, 14(2), 101–110.
29. Daly H. (2002). *Poza zrostanniam. Ekonomichna teoriia staloho rozvytku* [Beyond growth. The economics of sustainable development]. Translated from English. Kyiv: Intelsfera [in Ukrainian].
30. Grishkina S. N. (2015). *Informatsionnoye obespecheniye ustoychivogo razvitiya agrarnogo sektora ekonomiki* [Information support for the sustainable development in the agrarian sector of the economy]. Moscow [in Russian].
31. Budushcheye, kotorogo my khotim [The future we want]. Retrieved from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/291/92/PDF/N1529192.pdf?OpenElement>. [in Russian].
32. The International <IR> Framework. Retrieved from <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>.
33. Adams C. A. The Sustainable Development Goals, integrated thinking and the integrated report. Retrieved from http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2017/09/SDGs-and-the-integrated-report_full17.pdf.

К. В. БЕЗВЕРХИЙ,

кандидат экономических наук,

докторант кафедры учета и налогообложения,

ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет
имени Вадима Гетьмана»

Концепция устойчивого развития как основа для возникновения интегрированной отчетности предприятия

Целью исследования является анализ эволюции положений концепции устойчивого развития и определение предпосылок появления интегрированной отчетности предприятия. Выделены составляющие устойчивого развития и его цели. Обоснована взаимосвязь капиталов (финансового, производственного, интеллектуального, человеческого, социального и природного), отображаемых в интегрированной отчетности предприятия, и целями устойчивого развития. Научная ценность исследования заключается в обосновании появления интегрированной отчетности предприятия в рамках концепции устойчивого развития

Ключевые слова: устойчивое развитие, концепция, интегрированная отчетность предприятия, цели, составляющие.

K. V. BEZVERKHIY,
*PhD (Economics), Doctoral Student,
Department of Accounting and Taxation,
Kyiv National Economic University
Named after Vadym Hetman*

The Concept of Sustainable Development: the Basis for the Emergence of Integrated Reporting of the Enterprise

The sustainable development of societies, countries, economic sectors or business enterprises is based on the assumption that economic growth, production and consumption has the limitations imposed by the possibility for rehabilitating ecological systems. Issues of the rational use of resources form the conceptual framework for the sustainable development. But the emergence of information support in form of integrated reporting of the enterprise causes much debate in the theoretical and practical field. The purpose of the study is to analyze the evolution of the provisions of the sustainable development concept and identify the preconditions for the emergence of integrated reporting of the enterprise.

The components of the sustainable development and its purpose are highlighted; the sustainable development goals of UN and their respective indicators are illustrated. The relation of the categories of capital (financial, industrial, intellectual, human, social and nature capital), reflected in the integrated reporting of the enterprise, with the sustainable development goals is substantiated. The analysis shows that the top category of capital contributing in all the sustainable development goals (the total of 17) is social capital; financial capital (contributing in 14 goals) ranks second, human capital (12 goals) ranks third, production capital (10 goals) comes fourth, intellectual capital (9 goals) is the fifth, and nature capital (8 goals) ranks sixth. These results are indicative of high relevance of integrated reporting of the enterprise to the sustainable development goals.

Keywords: *sustainable development, concept, integrated reporting of the enterprise, goals, components.*

Посилання на статтю:

Безверхий К. В. Концепція сталого розвитку як підґрунтя для виникнення інтегрованої звітності підприємства // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук.пр.. 2018. №4. С. 75-88.